

Narzędzie pracy socjalnej nr 10
Wywiad z osobą starszą¹

Przeznaczenie narzędzia:

Etap I (1b) – Ocena / Diagnoza (Pogłębienie wiedzy o sytuacji związanej z problemem osoby/ rodziny

Zastosowanie narzędzia: *obligatoryjne*

Rodzaj narzędzia: *specjalistyczne*

Wypełnia: *pracownik socjalny z Klientem*

Sygnatura: *OS_OS_10*

1. Imię i nazwisko _____

2. Czy i w jakiej formie utrzymuje P. kontakty z rodziną zamieszkałą oddzielnie?

/z kim, jak często, osobiście, telefonicznie, w innej formie/

_____

_____

_____

_____

3. Jak postrzega P. swój stan zdrowia?

/proszę uwzględnić subiektywne odczucia Klienta w swobodnej wypowiedzi na temat własnego stanu zdrowia/

- - tak, czuję się zdrowa/y
- - tak, ale okresowo dolegają mi schorzenia /jakie?/ _____

nie, choruję /na co?/ _____

_____

_____

4. Czy samodzielnie opuszcza P. mieszkanie?

/w celu zrobienia zakupów, odbycia wizyty u lekarza, spotkań towarzyskich/

- - tak, wychodzę samodzielnie
- - tak, wychodzę ale z inną osobą /z kim, gdzie, jak często?/ _____

- - nie wychodzę /dlaczego?/ _____

_____

5. Czy jada P. regularnie? Czy sam/a przyrządza P. posiłki?

/proszę określić sposób odżywiania się osoby starszej, co pozwoli nam na potwierdzenie lub wykluczenie konieczności wsparcia osób trzecich; w swobodnej wypowiedzi rozpoznać zwyczaje i upodobania żywieniowe/

_____

_____

_____

_____

_____

_____

¹ Narzędzie zostało opracowane przez Zespół ds. narzędzi pracy socjalnej, w opracowywaniu wykorzystano prace Zespołu ds. osób starszych.

---

6. Czy jakieś czynności dnia codziennego sprawiają P. trudność – jakie?

Jakie czynności są dla P. łatwe i nie stanowią przeszkody w samodzielnym funkcjonowaniu?

/proszę określić sprawność funkcjonalną – czy Klient napotyka jakieś trudności, jak je pokonuje, na ile jest samodzielny a na ile potrzebuje wsparcia/

---

7. Czy ktoś pomaga P. w codziennym funkcjonowaniu – kto, w jaki sposób?

/proszę wskazać osoby z najbliższego otoczenia udzielające pomocy Klientowi, czyli te, które pośrednio lub bezpośrednio wpływają na stan i sposób zaspokojenia potrzeb Klienta a także sposób w jaki pomagają i rodzaj czynności, jakie wykonują i ich częstotliwość/

---

8. Z kim i jak lubi P. spędzać czas - gdzie, jak często, co robić w czasie spotkań?

/znajomi, sąsiedzi, kościół, słuchanie radia, oglądanie TV, inne upodobania Klienta dotyczące spędzania czasu/

---

9. Kto P. odwiedza w miejscu zamieszkania?

Kogo chciałby/aby P. gościć u siebie i kogo odwiedzać?

/proszę wskazać osoby spoza rodziny, które odwiedzają Klienta oraz określić jak ważne są to osoby; rozpoznać czyjej obecności i bliskości Klient najbardziej oczekuje/

---

10. Jakie są P. zainteresowania i w jaki sposób je P. realizuje?

/proszę jeżeli nie realizuje to jak może zacząć realizować/rozвивać swoje zainteresowania/

**11. Czy uczestniczy P. w zajęciach/spotkaniach seniorów w klubach, świetlicach – jakich, kiedy, gdzie?
Czy chciałby/aby P. uczestniczyć w takich zajęciach/spotkaniach – jakich, kiedy, gdzie?**

/proszę rozpoznać wszystkie aspekty dotyczące udziału w zajęciach oferowanych przez ośrodki wsparcia dziennego a w przypadku braku udziału w takich zajęciach uwzględnić zgłaszane potrzeby i oczekiwania w tym zakresie oraz możliwości ich realizacji/

---

12. Fotografia dnia poprzedniego

/proszę ustalić możliwie jak najdokładniej co wydarzyło się poprzedniego dnia – rozpoznać sposób funkcjonowania Klienta, jego upodobania, przyzwyczajenia oraz trudności w codziennym funkcjonowaniu; odnotować również czy był to dzień powszedni czy świąteczny i ewentualnie uzupełnić opis to czym różnią się te dni dla Klienta/

12.1. Jak spędził/a P. czas od rana do obiadu?

12.2. Jak spędził/a P. czas od obiadu do kolacji?

12.3. Jak spędził/a P. czas wieczorem?

---

13. Czy możliwa jest poprawa P. sytuacji i w jakim zakresie?

Kto i jak mógłby wpłynąć na poprawę P. sytuacji?

/proszę uwzględnić wszystkie plany i marzenia zgłaszane przez Klienta, warunki niezbędne do ich zrealizowania – w tym wskazać inne osoby, które mogą w tym uczestniczyć oraz odnieść się do realności tych planów i marzeń/

---

14. Pytania dodatkowe

/to jest miejsce przeznaczone na inne pytania i odpowiedzi, które wyniknęły w czasie wywiadu i mogą mieć znaczenie dla rozpoznania sytuacji życiowej Klienta oraz jego możliwości i zasobów oraz ograniczeń i barier odnoszących się do poprawy jakości życia/

Data przeprowadzenia wywiadu _____

Podpis osoby, z którą przeprowadzono wywiad _____

Podpis pracownika socjalnego _____

INSTRUKCJA

1. Cel narzędzia

- Opis i analiza sytuacji osoby starszej w celu określenia jej możliwości i zasobów oraz ograniczeń i barier związanych z jej stanem zdrowia, samopoczuciem i kondycją psychofizyczną, dla późniejszego formułowania celów w pracy socjalnej, których osiągnięcie ma służyć przezwyciężaniu trudności/problemów związanych z wiekiem i poprawie jakości życia.

2. Grupa docelowa

- Osoby starsze, nieaktywne zawodowo, które pomimo ograniczeń związanych z wiekiem chcą podejmować różne formy aktywności społecznej, rozwijać swoje zainteresowania i/lub odnajdować nowe oraz realizować swoje cele służące poprawie jakości życia.

3. Sposób wykorzystania narzędzia

a) okoliczności w jakich stosuje się narzędzie

- Wywiad z osobą starszą przeprowadza się **obligatoryjnie** po wcześniej przeprowadzonym *Wywiadzie – rozpoznaniu sytuacji*, jeżeli w jego trakcie rozpoznano, że Klient lub członek rodziny jest osobą, którą możemy zaliczyć do kategorii osób starszych i jeżeli problem starości jest istotną lub główną przyczyną trudnej sytuacji Klienta (rodziny).
- Wywiad szczególnie warto wykorzystać, jeżeli:
  - o pracownik socjalny chce/powinien rozpoznać sytuację społeczno-bytową osoby starszej, poznać jej możliwości i ograniczenia,
  - o możliwe jest podniesienie jakości życia osoby starszej.
- Wywiad przeprowadza się na początku pracy z Klientem. Aktualizacja wywiadu zależy od decyzji pracownika socjalnego. Wskazane jest jednak skorzystać z niej zawsze wtedy gdy nastąpiła istotna zmiana w sytuacji życiowej Klienta lub jego rodziny. Porównanie danych z dwóch wywiadów przeprowadzonych w dłuższym odstępie czasu (np. po roku) może stanowić materiał porównawczy istotny dla pracy socjalnej z Klientem.

b) zastosowanie pytań:

- Pytania w wywiadzie dotyczą szeroko postrzeganej sytuacji socjalno-bytowo-zdrowotnej osoby starszej, poznania jej jakości życia i wskazania ścieżek poprawy tej jakości. Klient może swobodnie wypowiadać się na temat rodziny i innych osób bliskich, co jednocześnie pozwoli wyłonić ze wskazanego kręgu osoby, które możemy włączyć w pracę nad poprawą jakości życia Klienta.
- Na podstawie odpowiedzi możemy ocenić czy Klient porusza się samodzielnie, czy jest osobą leżącą czy też może opuszczać miejsce zamieszkania z czyjąś pomocą, możemy określić nawyki żywieniowe i stwierdzić czy osoba starsza nie jest przypadkiem niedożywiona, określić sprawność funkcjonalną – jej stopień samodzielności, jej ograniczenia czy też konieczność pomocy świadczonej przez inne osoby.
- U osób starszych bardzo istotne są zainteresowania i sposób spędzania wolnego czasu, a także grono towarzyskie. W trakcie wywiadu pracownik socjalny może poznać odpowiedzi na te kwestie z jednoczesnym uwzględnieniem wsparcia środowiskowego.
- Z punktu widzenia osoby starszej bardzo istotna jest swoboda wypowiedzi. Bardzo trafny obraz życia osoby starszej powinna dać pracownikowi fotografia dnia codziennego, zawarta w pytaniu 12, dzięki której może on poznać na sposób funkcjonowania osoby starszej, jej upodobania i przyzwyczajenia ale także trudności w codziennym funkcjonowaniu.

c) na co warto zwrócić uwagę

- Szczególnie ważne w wywiadzie jest określenie zaangażowania Klienta w poprawę jakości swojego życia, poznanie mocnych stron Klienta i jego ograniczeń, które powodują złe samopoczucie i poczucie braku wpływu na własne życie i bycia zależnym od innych.

d) informacje dodatkowe

- Przed wywiadem należy poinformować Klienta o konieczności jego przeprowadzenia oraz o celu tego wywiadu.
- Klient jest podmiotem postępowania metodycznego pracownika socjalnego i to on odpowiada na pytania zawarte w wywiadzie.
- **Wnioski pracownika socjalnego i propozycje dalszych działań są spisywane samodzielnie przez pracownika socjalnego tzn. po wywiadzie i bez udziału Klienta. Odnoszą się tylko do tego, jakie techniki diagnostyczne planuje jeszcze zastosować/ wykorzystać pracownik socjalny w pracy z Klientem przed przejściem do kolejnego etapu lub podetapu metodycznego postępowania (a więc także jakie narzędzia pracy socjalnej chce wykorzystać), lub że wspólnie z Klientem przechodzą już do kolejnego podetapu metodycznego postępowania oceny/ diagnozy (1c) bez potrzeby pogłębienia informacji o problemie klienta przy użyciu fakultatywnych narzędzi specjalistycznych (przynajmniej w danym momencie). Wnioski pracownika socjalnego i propozycje dalszych działań nie są oceną sytuacji dokonywaną przez pracownika bez udziału klienta, gdyż ocena sytuacji następuje wspólnie z wykorzystaniem narzędzia *Diagnoza – ocena sytuacji*.**